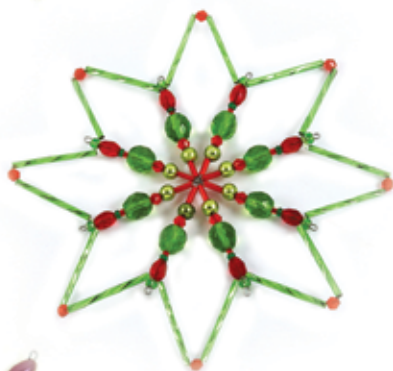

KORÁLKOVÉ VÁNOČNÍ OZDOBY

Sylva Šporková

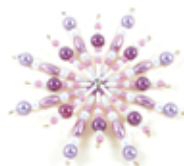
Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy:

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Korálkové vánoční ozdoby

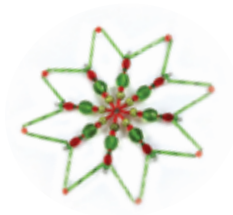
Sylva Šporková

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 8234. publikaci

Texty: Mgr. Sylva Šporková, str. 34-36 MgA. Kateřina Krédlová
Fotografie v knize a na obálce: Mgr. Sylva Šporková, str. 34-36 MgA. Kateřina Krédlová
Sazba a grafická úprava: Mg.A Kateřina Krédlová
Odpovědná redaktorka: Ing. Jana Minářová

Počet stran 72
První vydání, Praha 2021
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
© Grada Publishing, a.s., 2021
Cover Design © Kateřina Krédlová, 2021

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorkou ověřeny, přesto za ně nelze převzít zodpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody. Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-4524-9 (ePub)

ISBN 978-80-271-4523-2 (pdf)

ISBN 978-80-271-3239-3 (print)

Obsah

Úvod	4
Materiál	6
Nářadí	10
Hvězdy na kostře	11
<i>Jednoduché hvězdy</i>	12
<i>Drobné hvězdičky</i>	20
<i>Hvězdy z foukaných korálek</i>	22
<i>Bohaté velké hvězdy</i>	24
<i>Prostorová hvězda</i>	26
Navlékané hvězdy	27
<i>Hvězdy s kulatým středem</i>	28
<i>Hvězdičky</i>	29
<i>Hvězdy z foukaných perlí</i>	31
<i>Hvězdy s paprsky uprostřed</i>	32
<i>Tyčinkové hvězdy</i>	34
<i>Hvězdy s velkým korálekem</i>	37
<i>Prostorové hvězdy</i>	38
Navlékané ozdoby	39
Prostorové ozdoby	49
<i>Ozdoby s tyčinkami</i>	52
<i>Ozdobné miniatury</i>	58
<i>Opletené koule</i>	66
<i>Zvoneček a stromeček</i>	68
Tvoření s dětmi	72

Pokud se ptáte, proč si vyrábět doma vánoční ozdoby, když v obchodech je k dostání nepřeborné množství všech barev a tvarů, asi byste měli tuto knížku zavřít a věnovat ji někomu tvořivějšímu. Já však věřím, že jste kreativní, chcete být originální a máte rádi tradice. A proto jste na správné adrese, kde se naučíte vyrábět krásné a originální vánoční ozdoby inspirované tradičními českými výrobky, které na vánočním stromečku visely už v rodinách vašich rodičů a prarodičů.

V rukou držíte již druhou moji knížku o výrobě tradičních korálkových vánočních ozdob. Ta první zmizela z pultů během jedné sezóny, a proto jsem vyhledala a vymyslela další vánoční ozdoby, opět vycházející z tradičních vzorů, avšak v nové podobě.

V Čechách má výroba korálek a korálkových vánočních ozdob dlouhou tradici a tyto naše výrobky znají po celém světě. Je ale škoda, že se dnes vyrábějí především foukané baňky (koule a podobné tvary) a navlékané vánoční ozdoby seženete většinou už jen v obchodech se starožitnostmi.

Výroba korálek byla soustředěná do oblastí českých pohraničních hor, zejména v Jizerských horách, v okolí Jablonce nad Nisou, v Krkonoších a částečně i na Šumavě. Lidé se této práci věnovali během zimy, kdy nemohli pracovat venku. A právě na Jablonecku se z korálek a perliček, určených zprvu jen na bižuterii a zdobení látek, začaly vyrábět i vánoční ozdoby.

Perličkové vánoční ozdoby nabývají na oblibě počátkem 20. století, přibližně od roku 1910. Ve 30. letech už se vyrábějí vánoční ozdoby mnoha různých tvarů a některé nemají s Vánoci ani nic společného.

Možná se i ve vaší rodině najdou staré ozdoby v podobě letadélek, lodiček, kočárků, jízdních kol apod. Po roce 1948 postupně drobná domácí výroba těchto ozdob zanikala a zůstaly jen továrny, produkující vánoční koule a špice.

V 90. letech se obnovila jediná firma, která ozdoby z foukaných perel – raut vyrábí, rodinná firma Rautis v Poniklé na Krkonošsku. V její nabídce najdete foukané perličky, tyčinky, ale i celé sety s návody k sestavení tradičních ozdob. V prosinci 2020 byla výroba perličkových ozdob zapísána na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO.

Vánoční ozdoby navlékané z obyčejných korálek dnes vyrábějí většinou jen jednotlivci a občas je seženete jen na vánočních jarmarcích. A tak nezbývá, než abyste si takové tradiční ozdoby vyrobili sami. Je to hezká náplň adventních večerů, a pokud se zapojí do tvorby i děti, budou jistě vlastnoručně vyrobenými ozdobami na vánočním stromečku nadšené.

Takže už vám zbývá jen nakoupit korálky, které seženete v korálkových obchodech nebo na internetu, ale i v prodejních výtvarných potřeb a někdy i v textilních galanteriích, a začít navlékat.

Knížka je rozdělená do pěti hlavních kapitol podle způsobu výroby ozdob. V úvodech těchto kapitol jsou uvedené obecné postupy, které se pak využijí v mnoha variacích. Jakmile se tyto základní kroky naučíte, využijte svoji kreativitu a vymýšlejte si své vlastní originální vánoční ozdoby. Možností se nabízí nekonečně mnoho.

Sylva Šporková

Materiál

K zhotovení vlastních vánočních korálkových ozdob budete potřebovat hlavně korálky. Ale není korálek jako korálek... Představíme si ty nevhodnější.

Nejčastěji používanými korálky bývá tzv. **rokajl**. Jsou to drobné, většinou jednobarevné korálky různých barev i tvarů – kulaté, oválné, hranaté, ve tvaru kapky, tyčinky aj. I když jde vždy o drobné korálky, mají také různé velikosti.

Kromě velikosti záleží i na šíři průvleku (průměru navlékacího otvoru), některý rokajl ho má tak úzký, že jím silnější drátek neprojde (například drátěný základ (kostra) hvězdy).

Další vhodným druhem „korálků“ pro navlékané vánoční ozdoby jsou **tyčinky**. Jedná se o různě dlouhé skleněné tyčky, s délkami od 5–8 mm až do 50 mm. Bývají hladké nebo kroucené a v různých délkách. Delší tyčinky se používají na cípy hvězd a u podlouhlých tvarů. Krátké tyčinky mají širší použití a lze jimi nahradit i rokajl. Jejich barevné spektrum sice není tak široké, ale u některých barev jsou k sehnání dva či tři odstíny.

Mnoho druhů vánočních ozdob se vyrábí z tzv. **voskovaných perlí**. Mají opravdu vzhled podobný perlám a vyrábějí se v mnoha různých odstínech.

Na místo těchto klasických voskovaných perliček se dnes více používají **plastové korálky** s podobným vzhledem. Jejich hlavní výhodou je především to, že jsou daleko lehčí, a tudíž se hodí na složitější tvary ozdob, které se pak při zavěšení nedeformují. Nezanedbatelná není ani jejich nižší cena. Tyto plastové „perly“ jsou k dostání také v různých barvách, velikostech a tvarech, z nichž jsou oblíbené především oválky a kapky.

Na hvězdách vypadají nádherně zejména **broušené korálky**. Jsou to skleněné korálky, které mají vybroušené plošky podobně jako u drahokamů. I tyto korálky se dají sehnat v plastové variantě.

U bižuterie působí tyto korálky lačným dojmem, ale na vánoční ozdobě není rozdíl tolik patrný.

Nejrozšířenější i nejlevnější jsou klasické **mačkané skleněné korálky**. Vhodných barev a tvarů, které využijete na vánočních ozdobách, především na větších hvězdách, najdete velké množství.

Nejvhodnější, nejhezčí a také nejdražší jsou **foukané skleněné perle**. U nás je vyrábí jediná firma v Krkonoších – Rautis. Jsou zhotovené z velmi tenkého, a proto také křehkého skla. Snadno se rozmáčknou v ruce, proto by s nimi neměly pracovat malé děti. Perle se vyrábějí ve tvaru kulatých perliček, kapek a tyčinek, ale dají se koupit třeba i hlavíčky na andílky a další speciální díly.

Vhodné pro tvoření s dětmi jsou **dřevěné korálky**. Ty nemusí být jen hnědé, prodávají se v různých barvách a tvarech. Seženete je buď v korálových obchodech, v e-shopech s výtvarnými potřebami, případně v potřebách pro pletení z pedigu.

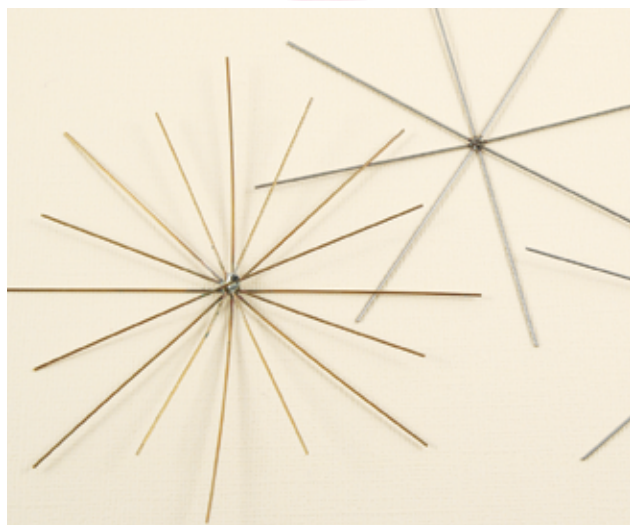

Na výrobu andílků se budou také hodit polotovary **křidélek** a také **kaplíky** – kovové čepičky různých velikostí, barev a vzorů, které se navlékají na větší korálky. Ty se uplatní i u větších hvězd, zejména navlékaných na kostře.

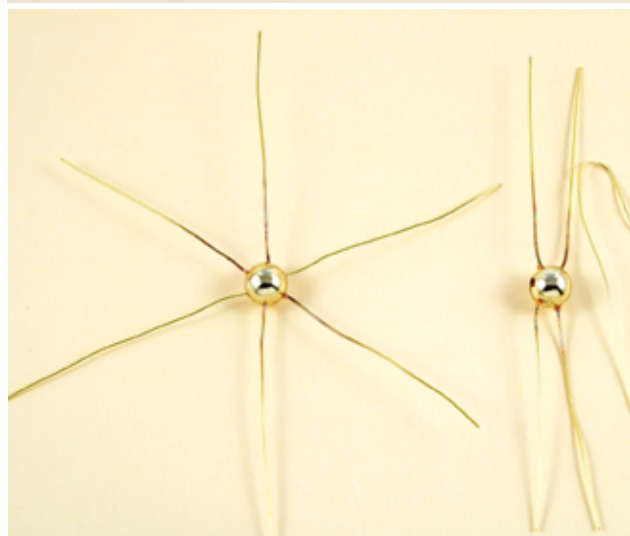
K výrobě vánočních ozdob z korálek budete potřebovat také **drátky**. K navlékání se nejčastěji používají tenké barevné drátky o průměru 0,3 mm. Vyrábějí se v různých barvách. Pro začátek je nejlepší pořídit si drátek ve zlatém a stříbrném odstínu. Silnější dráty se využívají přímo k výrobě samotných ozdob (kostry apod.).

Kostry či **drátěné základy pro hvězdy** velmi urychlí práci a hodí se i pro tvoření s dětmi. Dají koupit ve většině obchodů s korálky a existuje mnoho druhů a velikostí: se šesti, osmi, dvanácti či šestnácti cípy, od délky jednoho ramene asi 5 cm až do 15 cm. Drátky u těchto polotovarů jsou poněkud silnější, proto až si budete vybírat korálky, ověřte si, zda půjdou na drát navléknout.

Kostry s velkým korálkem uprostřed jsou méně obvyklé. Několik ramen je napevno vlepeno ve středovém korálku a další ramena se volně vkládají do volných otvorů v korálku.

Nářadí

K práci se vám budou hodit troje různé šperkařské kleště:

- **štípací kleště** na stříhání drátu,
- **ketlovací kleště** s kulatými čelistmi na vytváření oček
- **ploché kleště** na vytahování drátků, dotvarování oček a podobně.

Pokud jste si pořídili rauty v klaučích, což je tyčinka většinou s dvaceti čtyřmi malými perličkami, budete potřebovat také **speciální nožik na řezání skla**, s jehož pomocí si nařezáte tak dlouhé tyčinky, jaké potřebujete. Klouče lze řezat také skalpelem.

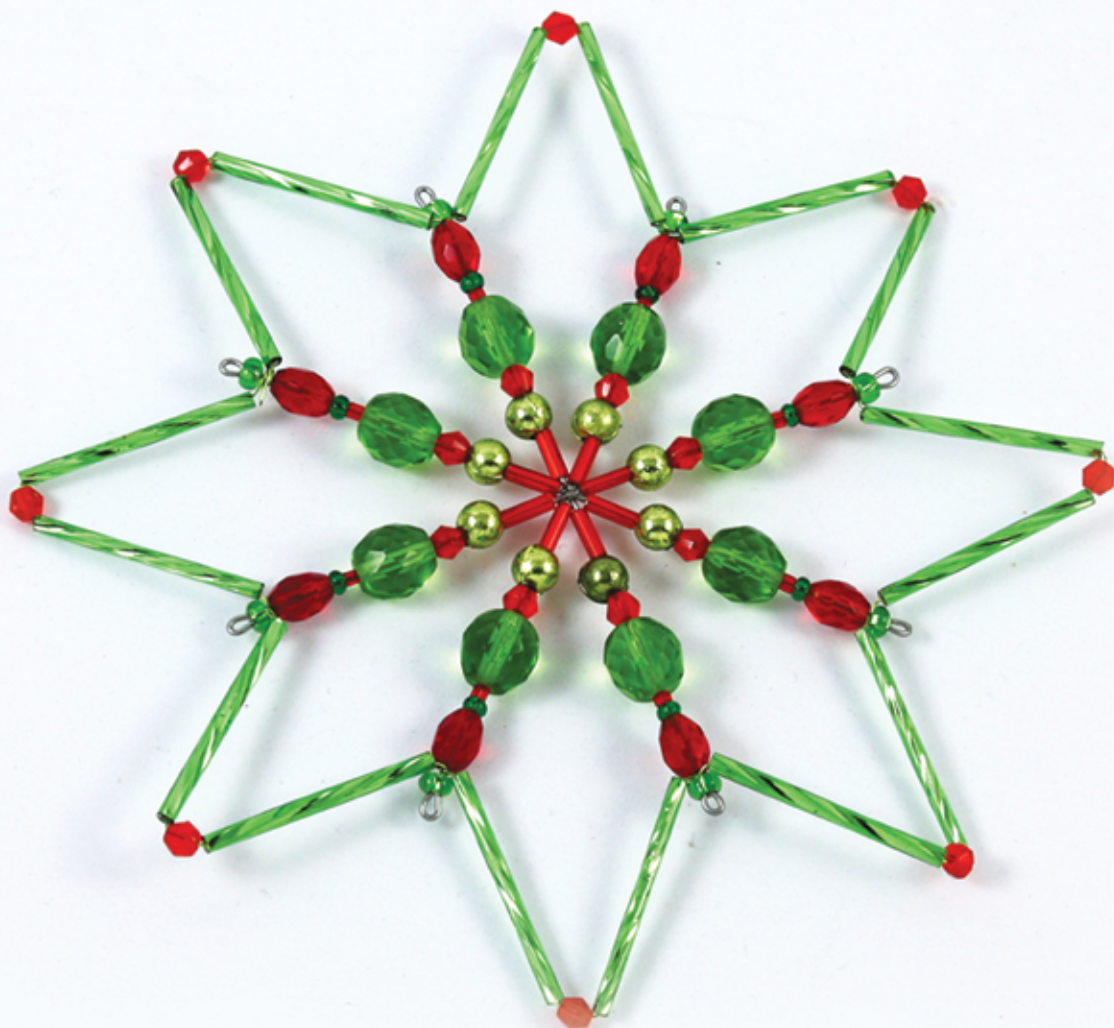

A nakonec ještě jedna pomůcka, bez které se sice obejdete, ale pokud ji budete mít, usnadní vám práci. Jedná se o **textilní podložky** vyrobené ze speciální tkaniny s krátkým chlupem, po které se korálky nekutálí a z níž se dobře navlékají. K dostání jsou buď světlé nebo tmavé, případně kombinované – oboustranné. Seženete je v prodejnách výtvarných potřeb či v některých textilních galanteriích.

Hvězdy na kostře

Asi nejjednodušší vánoční ozdoby jsou ty, u kterých jsou korálky navlékané na drátěný základ – kostru. Po vytvoření tohoto základu ale můžete udělat další kroky, které z jednoduché hvězdy vytvoří malý „skvost“.

Jednoduché hvězdy

Dvojitá křišťálová hvězda

Připravte si dvě malé kostry (velikost 9 a 10 cm), broušené průsvitné (křišťálové) korálky různých velikostí a navlékněte je na větší kostru.

Na menší kostru navlékněte stříbrnou tyčinku o délce 3,5 cm a malý broušený korálek.

Obě kostry přiložte na sebe a ve středu několikrát pevně omotejte drátkem. Aby drátek nebyl vidět a nekazil křišťálový vzhled hvězdy, přilepte do středu menší broušený korálek. Můžete použít buď lepidlo na sklo, nebo gelovou lepicí tečku.

